

ΙΟΝΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΚΕΔΙΒΙΜ

Γηράσκω δ' αεί διδασκόμενος

Οδηγός Σπουδών του προγράμματος

«Πιάνο για όλους»

*Διδακτικές προσεγγίσεις, καινοτόμες πρακτικές και προκλήσεις
από την προσχολική μέχρι την τρίτη ηλικία*

Εγγραφές

1 Αυγούστου - 30 Σεπτεμβρίου

Έναρξη

1 Οκτωβρίου 2026

Συναντήσεις

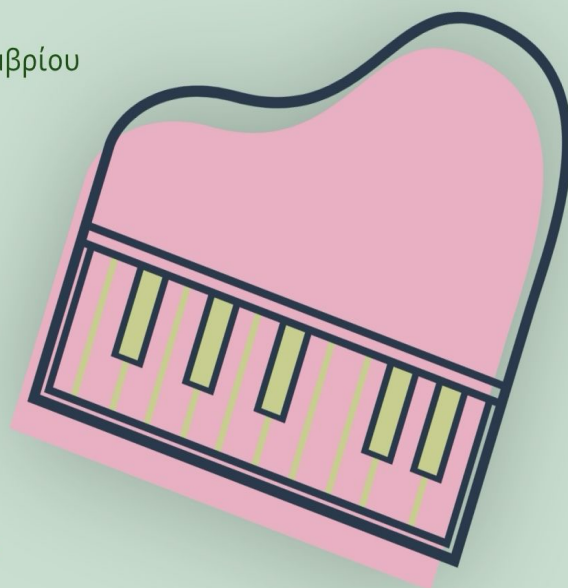
Δευτέρα, 19:00-21:00

Διάρκεια

8 μήνες

Μοριοδότηση

2 μόρια ΑΣΕΠ / 18 ECTS

Διδάσκουν

Αθηνά Φυτίκα

(επιστημονική υπεύθυνη)

Μίτσυ Ακογιούνογλου

Λορέντα Ράμου

Ντίνα Σαββίδου

Χριστιάνα Μαρτίνου

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή.....	3
2. Το Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ. του Ιονίου Πανεπιστημίου	3
3. Συνοπτική περιγραφή – Σκοπός του προγράμματος	3
4. Σε ποιους απευθύνεται το πρόγραμμα	5
5. Κατηγορίες υποψηφίων, Κριτήρια επιλογής και Προαπαιτούμενα.....	5
6. Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα εκπαιδευτικού προγράμματος.....	5
7. Δομή εκπαιδευτικού προγράμματος	6
8. Μέθοδοι διδασκαλίας και Ενδεικτικό εκπαιδευτικό υλικό	10
9. Μέθοδοι αξιολόγησης.....	12
10. Επίτυχής ολοκλήρωση προγράμματος.....	12
11. Πιστοποιητικό επιμόρφωσης.....	12
12. Υποχρεώσεις εκπαιδευομένων.....	13
13. Επιστημονικός/-ή υπεύθυνος/-η – Εκπαιδευτές/-τριες.....	14
14. Κόστος συμμετοχής – Εκπαιδευτική πολιτική.....	17
15. Αιτήσεις	19
16. Επικοινωνία.....	19
17. Επιπλέον πληροφορίες	19

1. Εισαγωγή

Το Κέντρο Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης (Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ.) του Ιονίου Πανεπιστημίου σας καλωσορίζει στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα Εξειδικευμένης επιμόρφωσης με τίτλο **“Πιάνο για όλους: Διδακτικές προσεγγίσεις, καινοτόμες πρακτικές και προκλήσεις από την προσχολική μέχρι την τρίτη ηλικία”**, διάρκειας 450 διδακτικών ωρών, το οποίο θα διεξαχθεί την περίοδο 1/10/25 – 31/5/26 και θα υλοποιηθεί με σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, μέσω της πλατφόρμας zoom. Η επιτυχής ολοκλήρωση του προγράμματος οδηγεί στη λήψη πιστοποιητικού εξειδικευμένης επιμόρφωσης με συνολικά 18 ECTS. Επιστημονική Υπεύθυνη του προγράμματος είναι η Αθηνά Φυτίκα, Καθηγήτρια, Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Ι.Π. και Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος είναι η Αθηνά Φυτίκα, Καθηγήτρια, Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Ι.Π.

2. Το Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ. του Ιονίου Πανεπιστημίου

Το Κέντρο Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης (Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ.) του Ιονίου Πανεπιστημίου ιδρύθηκε το 2018 (ΦΕΚ 1149/29-03-2018 τεύχος Β). Με την απόφαση της 13ης/07-02-2019 συνεδρίασης της Συγκλήτου συγκροτήθηκε το Συμβούλιο του ΚΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ., ενώ με το ΦΕΚ 1186/09-04-2019 εγκρίθηκε ο Εσωτερικός Κανονισμός λειτουργίας του και με το ΦΕΚ 4408/26-07-2024 εγκρίθηκε ο Νέος Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του Κέντρου.

Το Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ. του Ιονίου Πανεπιστημίου στοχεύει στη διασύνδεση του Πανεπιστημίου με τους ανθρώπους της επιστήμης και του πολιτισμού και στην αλληλεπίδρασή του με τους πολίτες, κατά τρόπο που να ικανοποιούνται οι υπαρκτές ανάγκες της κοινωνίας, να προάγεται η ισότητα της πρόσβασης στην εκπαίδευση και τη γνώση και να προωθείται ο ελληνικός πολιτισμός και η εγχώρια οικονομία. Οι δραστηριότητες του Κέντρου μπορεί να έχουν ποικίλες μορφές, οι οποίες καθορίζονται από αντίστοιχες κοινωνικές ανάγκες στον σύγχρονο κόσμο, διασυνδέουν τη θεωρητική με την πρακτική γνώση αναπτύσσοντας κυρίως, την εφαρμοσμένη διάσταση των επιστημών στα αντίστοιχα επαγγελματικά πεδία.

3. Συνοπτική περιγραφή – Σκοπός του προγράμματος – Θεματικό Πεδίο

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε επαγγελματίες δασκάλους πιάνου και μελλοντικούς παιδαγωγούς πιάνου ή και μουσικοπαιδαγωγούς που ενδιαφέρονται να εστιάσουν στην διδασκαλία του ηλεκτροφόρου αυτού οργάνου. Σκοπός του προγράμματος είναι να εφοδιάσει τους συμμετέχοντες με γνώσεις και εργαλεία που αφορούν τις σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις και προκλήσεις στη διδασκαλία ενός απαιτητικού μουσικού οργάνου - όπως το πιάνο - σε διαφορετικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, διαφορετικές ηλικίες και διαφορετικά επίπεδα σπουδών. Το πρόγραμμα θα εστιάσει στην ανάπτυξη συμπεριληπτικών δεξιοτήτων για την διδασκαλία διαφορετικών ηλικιών, καλύπτοντας όλο το φάσμα μαθητών. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στα αναπτυξιακά οφέλη και τις διαφοροποιημένες στρατηγικές διδασκαλίας ανάλογα με το εκπαιδευτικό περιβάλλον, όπως η προετοιμασία εξετάσεων, ακροάσεων κ.λπ. Οι προσεγγίσεις διδασκαλίας την προσχολική ηλικία και τους εφηλικούς, συμπεριλαμβανομένης και της τρίτης ηλικίας αποτελούν ένα νέο πεδίο για την παιδαγωγική οργάνων που λείπει από την τυπική εκπαίδευση των δασκάλων πιάνου στον Ελληνικό χώρο. Η κάθε ενότητα θα εμβαθύνει για αυτό το λόγο και στο θεωρητικό ψυχολογικό και εκπαιδευτικό πλαίσιο διδασκαλίας έτσι ώστε να θα καλυφθεί και η οποιαδήποτε θεωρητική ανάγκη από τους συμμετέχοντες.

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Επιπρόσθετα, κάθε μια ενότητα θα περιέχει και εργαστηριακού τύπου σεμινάρια και δράσεις κατά τη διάρκεια της σύγχρονης διδασκαλίας τα οποία θα υποστηρίξουν πρακτικά το ασύγχρονο υλικό που θα παρέχεται στο πρόγραμμα.

4. Σε ποιους απευθύνεται το πρόγραμμα

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς μουσικής με ειδίκευση τη διδασκαλία πιάνου, σε μουσικούς, σε πιανίστες, σε σπουδαστές πιάνου, σε δασκάλους πιάνου όλων των βαθμίδων και όλων των πεδίων απασχόλησης που επιθυμούν να αναπτύξουν και να διευρύνουν γνώσεις και δεξιότητες στο πεδίο της παιδαγωγικής του πιάνου.

5. Κατηγορίες υποψηφίων, Κριτήρια επιλογής και Προαπαιτούμενα

- Αίτηση συμμετοχής μπορούν να υποβάλουν όσοι διαθέτουν Πτυχίο Μουσικής ειδίκευσης πανεπιστημίου Ελλάδας ή εξωτερικού, ή Πτυχίο/Δίπλωμα πιάνου ωδείου, ή βεβαίωση φοίτησης σε τμήμα μουσικών ή παιδαγωγικών σπουδών ή βεβαίωση φοίτησης στην ανωτέρα σχολή πιάνου αναγνωρισμένου ωδείου ή άλλη ισότιμη βεβαίωση
- Ο ελάχιστος αριθμός συμμετεχόντων για την πραγματοποίηση του εκπαιδευτικού προγράμματος είναι **30**
- Ο μέγιστος αριθμός συμμετεχόντων είναι **100**

6. Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα εκπαιδευτικού προγράμματος

Ολοκληρώνοντας το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Σχεδιάσουν πολυαισθητηριακά πλάνα μαθήματος πιάνου
- Αξιολογήσουν μεθόδους διδασκαλίας πιάνου για νήπια, παιδιά, εφήβους και ενήλικες
- Οργανώσουν συνεργατικά μαθήματα πιάνου με νήπια και γονείς
- Διακρίνουν τη φύση των κινήτρων μελέτης
- Συμπεριλάβουν σύγχρονο ρεπερτόριο και διαφοροποιημένες προσεγγίσεις για την διδασκαλία τεχνικής πιάνου.
- Συντονίσουν μαθήματα προετοιμασίας για διαβαθμισμένες εξετάσεις και συναυλίες και ακροάσεις εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση
- Περιγράφουν τη σημασία της δια βίου σπουδής πιάνου
- Προσαρμόσουν τις μεθόδους διδασκαλίας πιάνου ώστε να είναι κατάλληλες τόσο για ενήλικες όσο και για άτομα τρίτης και τέταρτης ηλικίας
- Αναγνωρίζουν τα συμπτώματα σκηνικού άγχους και να γνωρίζουν τρόπους διαχείρισής του
- Εκτελούν στο πιάνο παιδαγωγικά κομμάτια με διευρυμένες τεχνικές

7. Δομή εκπαιδευτικού προγράμματος

Το αναλυτικό πρόγραμμα σύγχρονων συνατηήσεων και εργασιών θα σταλεί στους ενδιαφερόμενους πριν την έναρξη του προγράμματος.

Αναλυτικό περιεχόμενο διδακτικών ενοτήτων

Δ.Ε. 1 Διδασκαλία πιάνου σε νήπια

Περίληψη διδακτικής ενότητας

Η ενότητα θα ξεκινήσει με εξοικείωση με την μελέτη της ανάπτυξης των παιδιών και της ανθρώπινης συμπεριφοράς, εμβαθύνοντας στην νηπιακή ηλικία. Θεωρητικά θα πλαισιωθεί από πρακτική κατάρτιση για τα θέματα λεπτής κινητικότητας που σχετίζονται με τη διδασκαλία του πιάνου, για τις προσεγγίσεις πρώτης ανάγνωσης παρτιτούρας και την ανάπτυξη ακουστικών και εκφραστικών δεξιοτήτων. Με έμφαση σε πρακτικά ζητήματα, θα γίνει παρουσίαση και αξιολόγηση πιανιστικών μεθόδων, ειδικά σχεδιασμένων παιχνιδιών, καθώς και ψηφιακών εφαρμογών, οι οποίες ενθαρρύνουν την εξερεύνηση του πιάνου με τρόπους που είναι προσβάσιμοι και κατάλληλοι για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας. Η ενότητα θα ολοκληρωθεί με παρουσίαση των πλεονεκτημάτων της συνεργατικής μάθησης που εμπλέκει παιδιά και γονείς στη διδασκαλία του πιάνου, η οποία ενθαρρύνει την εξάσκηση και εμπλοκή των παιδιών στη μελέτη του πιάνου και προωθεί τη βαθύτερη μουσική κατανόηση.

Θεματικές υποενότητες: (2 ώρες σύγχρονης διδασκαλίας για κάθε υποενότητα)

- Αναπτυξιακή ψυχολογία νηπίων
- Μέθοδοι πιάνου για νήπια
- Πλάνα διδασκαλίας πιανιστικής προπαιδείας
- Παιχνίδια στο πιάνο
- Ψηφιακά παιχνίδια στο πιάνο
- Μαθαίνοντας πιάνο μαζί με τους γονείς

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη διδακτική ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί να:

- Αναγνωρίζουν θέματα αναπτυξιακής ψυχολογίας
- Αξιολογήσουν μεθόδους διδασκαλίας πιάνου για νήπια
- Σχεδιάσουν πολυαισθητηριακά πλάνα μαθήματος πιάνου
- Οργανώσουν συνεργατικά μαθήματα πιάνου με νήπια και γονείς

Δ.Ε. 2 Διδασκαλία πιάνου σε παιδιά

Περίληψη διδακτικής ενότητας

Η ενότητα θα ξεκινήσει με εξοικείωση με γνωσιακές αναπτυξιακές θεωρίες κατά τη διάρκεια της μέσης παιδικής ηλικίας. Η επισκόπηση σύγχρονων προσεγγίσεων μεθόδων για αρχάριους μαθητές θα επικεντρωθεί στα μέσα αξιολόγησής τους. Η ενότητα περιλαμβάνει δημιουργικές εφαρμοσμένες πρακτικές, όπως προσεγγίσεις για σωματοποίηση (embodiment) της πιανιστικής τεχνικής από την παιδική ηλικία και ενσωμάτωση στο μάθημα του πιάνου δραστηριοτήτων ενεργούς ακρόασης. Ένα σημαντικό τμήμα της ενότητας θα αφιερωθεί στην διδασκαλία και προετοιμασία διαβαθμισμένων εξετάσεων καθώς και ρεπερτορίου σύγχρονου αλλά και κατάλληλου για συναυλίες και παρουσιάσεις.

Θεματικές υποενότητες: (2 ώρες σύγχρονης διδασκαλίας για κάθε υποενότητα)

- Αναπτυξιακή ψυχολογία παιδιών
- Σύγχρονες μέθοδοι αρχαρίων παιδιών
- Τεχνική πιάνου και παιδιά

- Μουσική δωματίου για αρχαρίους
- Εξετάσεις ABRSM (Grades 1-5)
- Εξετάσεις Trinity & RockSchool (Grades 1-5)
- Προετοιμασία για συναυλίες
- Σύγχρονο ρεπερτόριο και παιδιά

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη διδακτική ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί να:

- Αναγνωρίζουν θέματα γνωσιακών θεωριών
- Αξιολογήσουν μεθόδους διδασκαλίας πιάνου για παιδιά
- Σχεδιάσουν μαθήματα προετοιμασίας για διαβαθμισμένες εξετάσεις και συναυλίες
- Συμπεριλάβουν σύγχρονο ρεπερτόριο και διαφοροποιημένες προσεγγίσεις για την διδασκαλία τεχνικής πιάνου.

Δ.Ε. 3 Διδασκαλία πιάνου σε εφήβους

Περίληψη διδακτικής ενότητας

Η ενότητα θα ξεκινήσει εστιάζοντας κυρίως στην εφηβική σκέψη, την κοινωνική και προσωπική ανάπτυξη στην εφηβεία. Θα ακολουθήσει επισκόπηση διδακτικών μεθόδων κλασικού και δημοφιλούς ρεπερτορίου που έχουν σχεδιαστεί για την εκμάθηση πιάνου σε αυτή την ηλικία. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη διδασκαλία του πιάνου σε εφήβους ως υποχρεωτικό όργανο. Η ενότητα θα εστιάζει στα ζητήματα αυτοαποτελεσματικότητας και αυτο-υπονόμευσης, εξετάζοντας τους λόγους διακοπής σπουδών πιάνου στους εφήβους, καθώς και διερεύνηση της φύσης των κινήτρων εφήβων μαθητών σε συνάρτηση με τη σπουδή και τη μελέτη του πιάνου. Θα ακολουθήσουν θέματα προετοιμασίας για διδασκαλία μουσικής δωματίου, οργάνωσης μαθημάτων για διαβαθμισμένες εξετάσεις καθώς και προετοιμασία μαθητών για εισαγωγή στην τριτοβάθμια μουσική εκπαίδευση.

Θεματικές υποενότητες: (2 ώρες σύγχρονης διδασκαλίας για κάθε υποενότητα)

- Αναπτυξιακή ψυχολογία εφήβων
- Μέθοδοι για αρχαρίους εφήβους
- Μοντέρνο ρεπερτόριο για εφήβους
- Υποχρεωτικό πιάνο σε Μουσικά Σχολεία & Ωδεία
- Ένα διαθεματικό μάθημα πιάνου για εφήβους
- Το θέμα της διακοπής των μουσικών σπουδών
- Μουσικά σύνολα για εφήβους
- Εξετάσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (Grades 6-10 & Διπλώματα)
- Προετοιμασία για την τριτοβάθμια εκπαίδευση

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη διδακτική ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί να:

- Διακρίνουν τη φύση των κινήτρων μελέτης
- Αξιολογήσουν μεθόδους διδασκαλίας πιάνου για εφήβους
- Σχεδιάσουν μαθήματα προετοιμασίας για διαβαθμισμένες εξετάσεις και ακροάσεις εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση
- Συμπεριλάβουν δημοφιλές ρεπερτόριο και μουσική δωματίου για εφήβους.

Δ.Ε. 4 Διδασκαλία πιάνου σε ενήλικες

Περίληψη διδακτικής ενότητας

Η ενότητα θα ξεκινήσει με την παρουσίαση του εγκεφάλου και της σχέσης του με τη μουσική, για την κατανόηση της λειτουργίας του και της σημασίας εκμάθησης μουσικής ακόμα και στην ενήλικη ζωή. Θα παρουσιαστούν μέθοδοι που είναι ειδικά σχεδιασμένες για ενήλικες και τους τρόπους διδασκαλίας αυτών, είτε πρόκειται για αρχάριους είτε για ενήλικες με προηγούμενη γνώση πιάνου. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην κατανόηση της μουσικής γλώσσας από ενήλικες μέσω της δια βίου σπουδής του πιάνου.

Θεματικές υποενότητες: (2 ώρες σύγχρονης διδασκαλίας για κάθε υποενότητα)

- Ο μουσικός εγκέφαλος του ενήλικα
- Μέθοδοι πιάνου ενηλίκων αρχαρίων
- Επιστροφή στο πιάνο ως ενήλικας
- Η μουσική ταυτότητα των ενηλίκων

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη διδακτική ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί να:

- Περιγράψουν τη σημασία εκμάθησης πιάνου στους ενήλικες
- Αξιολογήσουν μεθόδους διδασκαλίας πιάνου για ενήλικες
- Σχεδιάσουν μαθήματα με ακροάσεις για την βιωματική κατανόηση του μουσικού στυλ

Δ.Ε. 5 Διδασκαλία πιάνου στην τρίτη ηλικία

Περίληψη διδακτικής ενότητας

Η ενότητα θα αρχίσει με ανάλυση και παρουσίαση από τα οφέλη και τις προκλήσεις διδασκαλίας πιάνου στην 3^η ηλικία. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην παρουσίαση διδακτικής προσέγγισης για την εκμάθηση πιάνου σε άτομα 3ης και 4ης ηλικίας, με έμφαση στη σωματική και ψυχολογική ευεξία. Στις εφαρμογές της ενότητας περιλαμβάνονται και τρόποι αποφυγής τραυματισμών και ενίσχυσης του μυϊκού συστήματος. Θα γίνει ανάλυση της λειτουργίας της μνήμης και τρόπων ενδυνάμωσής της μέσω της διδασκαλίας του πιάνου. Η ενότητα θα ολοκληρωθεί με προσεγγίσεις διαφοροποίησης και μετατροπής των μεθόδων πιάνου και άλλων έργων για ενήλικες ώστε να προσαρμόζονται για να χρησιμοποιούνται με ευκολία από άτομα 3ης και 4ης ηλικίας, καθώς και με πρακτικές ομαδικού πιάνου στην 3^η ηλικία.

Θεματικές υποενότητες: (2 ώρες σύγχρονης διδασκαλίας για κάθε υποενότητα)

- Πιανιστικά οφέλη & προκλήσεις
- Ασκήσεις προετοιμασίας & ενδυνάμωσης
- Εκμάθηση πιάνου και μνήμη
- Ρεπερτόριο για άτομα 3^{ης} ηλικίας
- Ομαδικό πιάνο στην 3^η ηλικία

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη διδακτική ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί να:

- Περιγράψουν τη σημασία εκμάθησης πιάνου στην Τρίτη ηλικία
- Προσαρμόσουν μεθόδους διδασκαλίας πιάνου για ενήλικες ώστε να χρησιμοποιηθούν στην Τρίτη ηλικία
- Σχεδιάσουν μαθήματα με ασκήσεις προετοιμασίας και ενδυνάμωσης
- Οργανώσουν τμήματα ομαδικής διδασκαλίας πιάνου

Δ.Ε. 6 Διδασκαλία πιάνου και ψυχική ισορροπία

Περίληψη διδακτικής ενότητας

Η ενότητα θα ξεκινήσει με τους τρόποι διαχείρισης άγχους σκηνικής έκθεσης και με παρουσίαση του τι συμβαίνει στο σώμα όταν κυριεύεται από άγχος. Θα παρουσιαστούν μέθοδοι προετοιμασίας για συναυλίες και εξετάσεις ώστε η έκθεση στο κοινό να αποβαίνει μια θετική εμπειρία. Η ενότητα θα ολοκληρωθεί με ανάλυση της θετικής ψυχολογίας και αυτοφροντίδας του επαγγελματία πιανίστα. Συγκεκριμένα θα αναπτυχθεί το πως στοιχεία της Θετικής Ψυχολογίας μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους μουσικούς επαγγελματίες, τους εκπαιδευόμενους μουσικούς και τους μουσικούς παιδαγωγούς για να εξασφαλίσουν την ψυχική τους ισορροπία και την εξέλιξη της μουσικής τους καριέρας.

Θεματικές υποενότητες: (2 ώρες σύγχρονης διδασκαλίας για κάθε υποενότητα)

- Διαχείριση άγχους σκηνικής έκθεσης
- Αυτοφροντίδα του πιανίστα

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη διδακτική ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί να:

- Αναγνωρίζουν τα συμπτώματα σκηνικού άγχους
- Οργανώσουν στρατηγικές αντιμετώπισης του άγχους των μαθητών τους
- Κατανοήσουν τη σημασία της αυτοφροντίδας του επαγγελματία δάσκαλου και πιανίστα
- Σχεδιάσουν μια επαγγελματική πορεία βασισμένοι στις αρχές της θετικής ψυχολογίας.

8. Μέθοδοι διδασκαλίας και Ενδεικτικό εκπαιδευτικό υλικό

Η διδασκαλία στηρίζεται σε τέσσερις βασικούς πυλώνες:

Σύγχρονη εξ αποστάσεως διδασκαλία μέσω πλατφόρμας. Κατά τη διάρκειά της θα παρουσιάζεται το θεωρητικό υλικό της ενότητας με συγκεκριμένα εφαρμοσμένα παραδείγματα, ενώ θα δοθεί έμφαση στη διάδραση με τους επιμορφούμενους μέσω συζητήσεων, breakout rooms, συνεργατικών project κ.λπ

Ασύγχρονη εξ αποστάσεως διδασκαλία μέσω opencourse. Μέσω της ασύγχρονης θα αναρτάται το υλικό για μελέτη και αξιοποίηση καθώς και θα γίνεται δυνατότητα διευκρινήσεων μέσω των εργαλείων της ασύγχρονης πλατφόρμας.

Μελέτη υλικού: Κατά τη διάρκεια της μελέτης του υλικού που προέρχεται από τη σύγχρονη και την ασύγχρονη διδασκαλία, οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να μελετούν ατομικά ή σε ομάδες, να στέλνουν μηνύματα με απορίες στους εκπαιδευτές και επιλεκτικά να αναρτούν και συμπληρωματικό υλικό.

Εργασίες: Η ενότητα αξιολογείται μέσω ερωτηματολογίων, εργασιών και βιντεοσκοπήσεων. Για κάθε εργασία οι εκπαιδευόμενοι λαμβάνουν ποσοτική ή ποιοτική ανατροφοδότηση από τους εκπαιδευτές.

Ενδεικτικό εκπαιδευτικό υλικό:

- Παρουσιάσεις (pptx) του σύγχρονου υλικού
- Βιντεοσκοπημένες συμπληρωματικές διαλέξεις
- Ηχογραφημένα / Βιντεοσκοπημένα μουσικά παραδείγματα
- Πολυμέσα ελεύθερης πρόσβασης (webinars, you tube links, κ.λπ)
- Ειδικά διαμορφωμένες σημειώσεις
- Άρθρα επιστημονικά ελεύθερης πρόσβασης
- Λίστα βιβλιογραφίας
- Λίστα διδακτικών πηγών

9. Μέθοδοι αξιολόγησης

- Αξιολόγηση εκπαιδευομένων

Όλες οι μορφές αξιολόγησης θα πραγματοποιούνται στην ασύγχρονη εκπαίδευση.

- Ασκήσεις με ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, σύντομης ανάπτυξης, και αντιστοίχισης με άμεση ανατροφοδότηση των επιμορφούμενων και με πρόσβαση στη βαθμολογία σε κλίμακα ως 100
- Εργασίες γραπτές με ανατροφοδότηση γραπτή και με κλίμακα βαθμολόγησης με Pass/Fail ή 1-10 (ανάλογα τη θεματική)
- Σύντομα βίντεο με ανατροφοδότηση προφορική και γραπτή και με κλίμακα βαθμολόγησης Pass/Fail
- Συνθέσεις μικρής διάρκειας σε προγράμματα όπως sibelius, musescore κλπ. με γραπτή ανατροφοδότηση και με κλίμακα βαθμολόγησης ως 10.
- Ερωτηματολόγια πολλαπλής επιλογής και σύντομης ανάπτυξης με κλίμακα βαθμολόγησης Pass/Fail.
- Πλάνα μαθημάτων πιάνου με ανατροφοδότηση γραπτή με κλίμακα βαθμολόγησης με Pass/Fail

- Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προγράμματος (εκπαιδευτές, εκπαιδευόμενοι, Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ.)

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προγράμματος γίνεται μέσω ερωτηματολογίου που συμπληρώνουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες. Τα πορίσματα θα χρησιμοποιηθούν για τη συνέχιση ή/και βελτίωση του εκπαιδευτικού προγράμματος. Πρότυπο του ερωτηματολογίου υπάρχει αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ.

10. Επιτυχής ολοκλήρωση προγράμματος

Για την επιτυχή ολοκλήρωση του εκπαιδευτικού προγράμματος οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα πρέπει:

- να έχουν παρακολουθήσει σύγχρονα ή ασύγχρονα το σύνολο των διδακτικών ενοτήτων και οι πιθανές απουσίες τους να μην υπερβαίνουν το 20 % των προβλεπόμενων ωρών.
- να έχουν ολοκληρώσει με επιτυχία όλες τις ανατεθείσες δραστηριότητες αξιολόγησης
- να έχουν καταβάλει το σύνολο των διδάκτρων μέχρι 30/3/26

11. Πιστοποιητικό επιμόρφωσης

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος απονέμεται στους/-τις εκπαιδευόμενους/-ες Πιστοποιητικό Εξειδικευμένης Επιμόρφωσης, , το οποίο εκδίδεται από το Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ. του Ιονίου

Πανεπιστημίου και υπογράφεται από τον Πρόεδρο του κέντρου, σύμφωνα με τις διαδικασίες που ορίζονται από το θεσμικό πλαίσιο για τη διά βίου μάθηση.

Στους/-τις εκπαιδευόμενους/-ες που παρακολούθησαν, είναι οικονομικά ενήμεροι αλλά δεν ολοκλήρωσαν το σύνολο του προγράμματος, υπάρχει η δυνατότητα παροχής Βεβαίωσης Παρακολούθησης.

12. Υποχρεώσεις εκπαιδευομένων

- Η συμμετοχή στα προγράμματα του Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ. του Ιονίου Πανεπιστημίου συνεπάγεται την πλήρη αποδοχή από τους/-τις εκπαιδευόμενους/-ες του Οδηγού Σπουδών του προγράμματος και του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ..
- Η παρουσία των εκπαιδευομένων στα εκπαιδευτικά προγράμματα είναι υποχρεωτική. Στα προγράμματα που υλοποιούνται με φυσική παρουσία, όπως και σε αυτά που υλοποιούνται με τη μέθοδο της σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, η φοίτηση είναι γενικώς υποχρεωτική και το όριο απουσιών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 20% των προβλεπόμενων ωρών εκπαίδευσης. Η παρακολούθηση της ασύγχρονης εκπαίδευσης υλοποιείται σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα μελέτης που έχει ορισθεί από κάθε πρόγραμμα.
- Η συμμετοχή στα προγράμματα του Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ. του Ιονίου Πανεπιστημίου συνεπάγεται την πλήρη αποδοχή από τους/-τις εκπαιδευόμενους/-ες (i) συμμετοχής τους στο Δειγματοληπτικό Έλεγχο Εγγράφων, (ii) συμμετοχής τους στο Δειγματοληπτικό Έλεγχο Ταυτοποίησης, (iii) συμμετοχής τους στη διαδικασία αξιολόγησης του προγράμματος.
- Δεν επιτρέπεται η καταγραφή, από οποιονδήποτε συμμετέχοντα και με οποιονδήποτε τρόπο, των εξ αποστάσεως μαθημάτων, καθώς και η δημοσίευση ή ανάρτηση σε ιστοσελίδες ή κοινοποίηση σε τρίτους ή η μετάδοση ή η διανομή με οποιονδήποτε τρόπο του συνόλου ή μέρους του μαθήματος. Μια τέτοια περαιτέρω επεξεργασία συνιστά υπέρβαση του πλαισίου προστασίας προσωπικών δεδομένων που εφαρμόζει το Ιόνιο Πανεπιστήμιο, καθώς και τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων ΕΕ 679/2019 και τον Ν. 4624/2019, καθώς και τον νόμο για τα πνευματικά δικαιώματα και συνεπάγεται την ευθύνη αυτής/αυτού που τη διενεργεί.
- Η έντυπη, ηλεκτρονική και γενικά κατά οποιοδήποτε τρόπο αναπαραγωγή, δημοσίευση ή χρησιμοποίηση όλου ή μέρους του εκπαιδευτικού υλικού που υποστηρίζει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα απαγορεύεται και διώκεται νομικά. Το εν λόγω υλικό χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τις ανάγκες της εκπαιδευτικής διαδικασίας και προορίζεται για ατομική χρήση και μόνο.
- Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να ενημερωθούν για την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων, τα δικαιώματα και την πολιτική προστασίας της

ιδιωτικότητας και των προσωπικών δεδομένων από την ιστοσελίδα του Ιονίου Πανεπιστημίου <https://gdpr.ionio.gr/>

- Η απονομή του Πιστοποιητικού Επιμόρφωσης προϋποθέτει τη συμμετοχή των επιμορφούμενων σε όλες τις ανατεθείσες δραστηριότητες αξιολόγησης του προγράμματος. Εφόσον υφίστανται οικονομικής φύσης εκκρεμότητες, δεν απονέμεται Πιστοποιητικό Επιμόρφωσης ή Βεβαίωση Παρακολούθησης.

13. Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος - Επιστημονική υπεύθυνη – Εκπαιδεύτριες

- [Επιστημονική υπεύθυνη](#) & Εκπαιδεύτρια:
Αθηνά Φυτίκα, Καθηγήτρια Ιονίου Πανεπιστημίου

Η Αθηνά Φυτίκα σπούδασε πιάνο στην Ελλάδα και τις Η.Π.Α. Έλαβε το μεταπτυχιακό και διδακτορικό της τίτλο από το Florida State University, και η διατριβή της πραγματεύεται ζητήματα ιστορίας και διδακτικής των δακτυλισμών. Έχει παρουσιάσει σειρά ρεσιτάλ–διαλέξεων και ανακοινώσεων σε θέματα παιδαγωγικής του πιάνου και νεοελληνικής μουσικής για πιάνο σε σεμινάρια, συνέδρια και ημερίδες στην Ελλάδα και το εξωτερικό, ενώ άρθρα της για αυτά τα θέματα έχουν δημοσιευτεί σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά. Καλλιτεχνικά, προωθεί έργα Ελλήνων συνθετών και παιδαγωγικά ασχολήθηκε με τη διδασκαλία μουσικής σε όλες τις βαθμίδες. Είναι μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής της Μουσικής του Υπουργείου παιδείας (ΥΠΕΘ) από το 2020, και είναι επιστημονική υπεύθυνη του Προγράμματος ΚΕΔΙΒΙΜ του Ιονίου πανεπιστημίου με τίτλο «Παιδαγωγική του πιάνου και νέες προσεγγίσεις», το οποίο ολοκλήρωσε 4 κύκλους. Το 2024 κυκλοφόρησε από τις ψηφιακές εκδόσεις Κάλλιππος το σύγγραμμά της «Παιδαγωγική του Πιάνου». Είναι Καθηγήτρια Παιδαγωγικής του Πιάνου στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου.

- Εκπαιδεύτρια:

Λορέντα Ράμου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Η Λορέντα Ράμου είναι πιανίστρια, μουσικολόγος και επιμελήτρια συναυλιών. Έχει εμφανιστεί σε πολλές σημαντικές αίθουσες στην Ευρώπη, τις Η.Π.Α. και τη Χιλή. Η δισκογραφία της περιλαμβάνει περισσότερα από 10 CD με έργα ελλήνων συνθετών. Σπούδασε στο Παρίσι, το Λονδίνο και τη Βοστώνη και είναι διδάκτωρ summa cum laude του Πανεπιστημίου της Σορβόνης και του Conservatoire του Παρισιού, έχοντας ως θέμα της διατριβής της τα έργα για πιάνο του Νίκου Σκαλκώτα. Είναι Αναπληρώτρια καθηγήτρια στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Επιμελείται και συντονίζει το πρόγραμμα της Στέγης του Ιδρύματος Ωνάση με το Πάντειο Πανεπιστήμιο “Μια Γέφυρα Μουσικής πάνω από τη Συγγρού”, διδάσκει στο διαδικτυακό επιμορφωτικό πρόγραμμα Παιδαγωγικής του πιάνου του ΚΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ του Ιονίου Πανεπιστημίου και το σεμινάριο «Το πιάνο στον 20ο και 21ο αιώνα» στο Ωδείο Αθηνών. Έχει συνεργαστεί με τους M. Ohana, G. Crumb, F. Rzewski και M. Kagel, την εικαστικό και περφόρμερ Λήδα Παπακωνσταντίνου και τον Γάλλο συγγραφέα Pascal Quignard.

- Εκπαιδεύτρια:

Μίτση Ακογιούνουγλου, Επίκουρη Καθηγήτρια, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Η Μίτση Ακογιούνουγλου είναι Επίκουρη Καθηγήτρια Μουσικοθεραπείας και Συμπεριληπτικών Μουσικών Πρακτικών στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο. Ως το 2026 εκπροσωπεί

συλλόγους μουσικοθεραπείας της Ευρώπης στην Παγκόσμια Ομοσπονδία Μουσικοθεραπείας και εκπροσωπεί την Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Μουσικοθεραπείας. Είναι στην επιστημονική επιτροπή του περιοδικού Μουσικοπαιδαγωγικά, στη συντακτική ομάδα του Approaches: Ένα Διεπιστημονικό Περιοδικό Μουσικοθεραπείας, και συνεπιμελήτρια του Λεξικού Μουσικοθεραπείας: Τόπος Διεπιστημονικών Συναντήσεων.

- Εκπαιδεύτρια:

Ντίνα Σαββίδου, Επισκέπτρια Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Λευκωσίας

Η Δρ Ντίνα Σαββίδου είναι πιανίστα και παιδαγωγός πιάνου με μεγάλη εμπειρία. Είναι επίσης καθηγήτρια πιάνου στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, όπου διδάσκει ερμηνεία πιάνου και παιδαγωγική πιάνου σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο και διευθύνουσα σύμβουλος του Μουσικού Παιδαγωγικού Οργανισμού Musicopolis. Έχει εμφανιστεί ως σολίστ, σε σύνολα μουσικής δωματίου και σε ντουέτο πιάνου στις ΗΠΑ, την Ιταλία, την Ελλάδα και την Κύπρο. Ειδικευμένη στη διδασκαλία ομαδικού πιάνου, ήταν η πρώτη που εισήγαγε τη μέθοδο αυτή στην Κύπρο το 2005, ενώ υπηρετούσε ως καθηγήτρια στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Η πιο πρόσφατη έρευνά της επικεντρώνεται στη διδασκαλία πιάνου σε μαθητές προσχολικής ηλικίας. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν σύγχρονους συνθέτες πιάνου και τεχνικές διδασκαλίας για μαθητές στοιχειώδους και μέσου επιπέδου πιάνου. Παρουσιάζει τακτικά σεμινάρια παιδαγωγικής πιάνου, εργαστήρια και master classes για καθηγητές και μεταπτυχιακούς φοιτητές σε διάφορα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια και ωδεία. Είναι ενεργό μέλος πολλών μουσικοπαιδαγωγικών ενώσεων και έχει παρουσιάσει την έρευνά της σε πολλά εθνικά και διεθνή συνέδρια και δημοσιεύσεις.

- Εκπαιδεύτρια:

Χριστιάνα Μαρτίνου , Παιδοψυχολόγος, (MA, Bsc.)

Η Χριστιάνα Μαρτίνου είναι παιδοψυχολόγος που ζει και εργάζεται στην Κέρκυρα. Έχει σπουδάσει στο πανεπιστήμιο Swansea της Ουαλίας (Bsc.) ψυχολογία κι έχει κάνει μεταπτυχιακές σπουδές πάνω στην παιδοψυχολογία (MA). Επιπλέον, έχει εκπαιδευτεί στη γνωσιακή συμπεριφοριστική ψυχοθεραπεία. Εργάζεται ιδιωτικά και ασχολείται κυρίως με την συμβουλευτική γονέων και την ψυχοθεραπεία παιδιών. Επίσης, είναι εκπαιδευμένη στην χορήγηση πιστοποιημένων ψυχομετρικών εργαλείων που αφορούν θέματα όπως: η παιδική ψυχοπαθολογία, αναπτυξιακές διαταραχές, μαθησιακές δυσκολίες, νοημοσύνη, σχολική ετοιμότητα και επαγγελματικός προσανατολισμός εφήβων. Πρόσφατα ολοκλήρωσε ένα δεύτερο μεταπτυχιακό κύκλο σπουδών με θέμα την Περιγεννητική Ψυχική Υγεία και Ψυχική Ευεξία σε συνεργασία με το Aegean College και το University of Essex, ενώ έχει ξεκινήσει και έρευνα για διδακτορική διατριβή στην ψυχολογία.

14. Κόστος συμμετοχής – Εκπαιδευτική πολιτική

Το κόστος συμμετοχής (δίδακτρα) ανέρχεται στο ποσό των 700 €.

Η καταβολή των διδάκτρων μπορεί να γίνει είτε εφάπαξ είτε σε 4 δόσεις

Η εγγραφή και η καταβολή των αντίστοιχων διδάκτρων (είτε εφάπαξ είτε η πρώτη δόση) γίνεται το αργότερο επτά (7) μέρες πριν την έναρξη των μαθημάτων του προγράμματος.

Τα ανωτέρω δίδακτρα καλύπτουν όλα τα έξοδα εγγραφής, συμμετοχής στις εκπαιδευτικές διαδικασίες και δραστηριότητες, παροχής εκπαιδευτικού υλικού, αξιολόγησης, απονομής Πιστοποιητικού, και της συνολικής διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης των επιμορφούμενων.

Το Κέντρο Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης του Ιονίου Πανεπιστημίου στο πλαίσιο της παροχής αυτοχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, εφαρμόζει ειδική εκπαιδευτική πολιτική για συγκεκριμένες κατηγορίες εκπαιδευόμενων η οποία παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα

Δυνατότητα μερικής απαλλαγής από τα τέλη παρακολούθησης

Περιγραφή	Ποσοστό έκπτωσης
• Άνεργες/-οι	14,3%
• Φοιτητές/-τριες ΑΕΙ • ΑμεΑ • Πολύτεκνοι/-ες ή μέλη πολύτεκνης οικογένειας	14,3% 28,5% 7,1%
• Εκπαιδευόμενοι που έχουν παρακολουθήσει ή παρακολουθούν επιμορφωτικό πρόγραμμα του Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ. Ιονίου Πανεπιστημίου • Προσωπικό που εργάζεται στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο • Απόφοιτοι του Ιονίου Πανεπιστημίου	7,1% 7,1% 7,1%
• Ομαδικές εγγραφές τριών (3) ατόμων και άνω από τον ίδιο φορέα	7,1%
• Εφάπαξ καταβολή διδάκτρων	14,3%

Όροι χορήγησης εκπτώσεων

Προκειμένου να εγκριθεί η έκπτωση διδάκτρων για όλες τις παραπάνω περιπτώσεις θα πρέπει:

- 1) Ο/Η ενδιαφερόμενος-η να έχει υποβάλει την σχετική **αίτηση συμμετοχής** στο πρόγραμμα που τον ενδιαφέρει και αυτή να έχει γίνει αποδεκτή.
- 2) Ο/Η επιμορφούμενος/-η οφείλει να αποστέλλει στη Γραμματεία έγκαιρα τα σχετικά δικαιολογητικά για τη χορήγηση έκπτωσης, πριν την έναρξη του επιλεγθέντος προγράμματος.

Οι εκπτωτικές κατηγορίες δεν λειτουργούν συνδυαστικά και αθροιστικά. Εάν ένας υποψήφιος ανήκει σε περισσότερες από μία κατηγορίες από τις προαναφερθείσες τότε δικαιούται την έκπτωση της μιας μόνο κατηγορίας, αυτής που θα επιλέξει ο ίδιος.

Επιστροφή διδάκτρων είναι εφικτή μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον ο/η αιτούμενος/-η ενημερώσει γραπτά τη Γραμματεία του Κέντρου **πριν την έναρξη** του προγράμματος ότι δεν επιθυμεί να παρακολουθήσει εκθέτοντας αναλυτικά τους λόγους διακοπής της επιμόρφωσης.

Σε περίπτωση ακύρωσης της συμμετοχής του καταρτιζόμενου στο πρόγραμμα, το Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ. παρακρατά το 50% των μέχρι τότε καταθέσεων εάν η ακύρωση γίνει μέσα στις πρώτες δύο εβδομάδες από την έναρξη του προγράμματος. Εάν η ακύρωση γίνει μετά από το διάστημα αυτό παρακρατείται ολόκληρο το ποσό των μέχρι τότε καταθέσεων.

15. Αιτήσεις

Οι ενδιαφερόμενοι/-ες υποβάλλουν αίτηση ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα του Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ. του Ιονίου Πανεπιστημίου και συμπληρώνονται ή επισυνάπτονται όλα τα απαιτούμενα, σύμφωνα με την εκάστοτε προκήρυξη και στο χρονικό πλαίσιο που ορίζεται σε αυτή.

Σε περίπτωση που δεν συγκεντρωθεί ο ελάχιστος απαιτούμενος αριθμός εκπαιδευόμενων, το Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ. διατηρεί το δικαίωμα αλλαγής της ημερομηνίας έναρξης του προγράμματος ή και ακύρωσής του.

16. Επικοινωνία

Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι/-ες μπορούν να επικοινωνούν:

- Για θέματα σχετικά με τη δομή και λειτουργία του προγράμματος με τον/την Ακαδημαϊκή Υπεύθυνη Αθηνά Φυτίκα, email: afytika@ionio.gr τηλ 2661087505.
- Για θέματα γραμματείας και υποβολής αιτήσεων μπορείτε να επικοινωνήσετε με την κα Βαλεριάνου Θεοδώρα στη Γραμματεία του Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ. του Ιονίου Πανεπιστημίου (email: kedivim@ionio.gr Τηλ.: 2661087920, Δ/ση: Ιόνιος Ακαδημία, Ακαδημίας και Καποδιστρίου, Κέρκυρα 49 100).

17. Επιπλέον πληροφορίες

- [Ιστοσελίδα Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ. Ιονίου Πανεπιστημίου](#)
- [Κανονισμός Λειτουργίας Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ. Ιονίου Πανεπιστημίου](#)